

Prof. Sandro Bertelli

Paleografia II_2019-20

Lezione_12

Coluccio Salutati
e la scrittura preantica

no son po tornato un passe are
 no: ne uo tornar ch'el martiro e dolce: la morte dee pas
 sare ogni altre dolce:

Quando e' hor che sera dime nel altro: tempo nouello a dolce
 quando piove: amore int' terra datutti li cieli: quando p que
 sti gieli: amore e solo i me a no' altro uie: Saranne quello che
 duno huom di marmo: se in pa' goletta fia piuore un marmo;
Idem dantes dominaby conqueritur de domina sua

certi alcepo che m m i fface

hic deficit unu
 metrum.

El m' cresce dime si mal amete: ch'altre t'nta di doglia: mi
 recha la pietra quant' al martiro: L'alto po' ch'el dolorosa mi
 te: senti contra mia uoglia: racogliet' la er' del secano sospi
 ro: Entre quel cor che teglio cchi ferro: quando gli aperse amor
 colesue uiani: oime quato piani: soau a dola uerme sile
 uaro: qu'anto egl' m' aminciato: La morte mia che tato t
 mi dispiace: dicendo il nostro lume porta pace:

Noi darem pace al core a uoi dilecto: dicemo a gli occhi miei:
 que della bella dona al anima uolta: Ma poi che sepper di loro
 itellecto: che p forza dilei: mera l'amete gia ten tutta tol
 ta: Con len segne d'amor diede la uolta: si chella lor ucto
 si chella lor ucto: si chella lor ucto: si chella lor ucto: si chella lor ucto:

N° 1000

M. T. C. de p'titoe oratoris rethorice. C.

Tu deo mi put^o latine ex te audire ea que in tu de re ^{aliquid} dicenda grece tradidisti. me
 si ino tibi est ocium et si uis. M. An est inu ^{aliquid} Cicero q' ego mali q' te q'libet
 crassimu de. Ocium at' primum est summum qm aliqui roma exiundi d'it po
 testat' e. Dein ista tua studia ul' maius occupatoribz meis anferre libenter.
 C. Nig ne q' ut tu me grece soles ordie interrogare. sic ego ^{te} uicissim eisdem de rebz latine
 interrogem. M. Sane si placet. sic ei et ego te meminisse intelliga que accepisti.
 et tu ordine audies que requirer. C.
 Not in p'tes distribuenda est omis doctrina dicendi. M. Tres. C. Cedo quas. M.
 primum in ipam uim oratoris deinde in oroz tum in honem. C. In quo est
 ipa uis. M. In rebz et uerbis. Sz res et uerba inuicem se. et collocanda. p'rie at' in rebz
 inuenire in uerbis eloqui dat'. Collocare aut et si est coe in ad inueniendum refertur.
 vox motus uultus atqz omis actio eloquendi uim comes est. eaz qz diuim res custoz et memora. C.
 Quid diuis quot sunt p'tes. M. Quatuor. eaz due ualent ad rem docendu. nar
 ratio et confirmatio. ad ^{impellendu} impellendu aoz due. p'cipiu et peratio. C. Quid q'stio.
 quasnam fit p'tes. M. Infinita qua consulationem appello et definita qua q'tionem
 cum noio. C. Qm q' inuicem primum est oratoris quid queret. M. Ut inuicem quid
 morum fidem faciat/cis quibz uolet psuadere. et quid morum motu corp' auz afferat. C.
 Quibz rebz fides fit. M. Argumentis que dicunt ex locis. aut in re ipa insitas aut
 ex assump'tis. C. Quoc uocis locis. M. Quoc in quibz inueniuntur.

Tav. 129

Autografo del
Salutati in
littera textualis
semplificata

London, BL
Add. 11987

Alē:

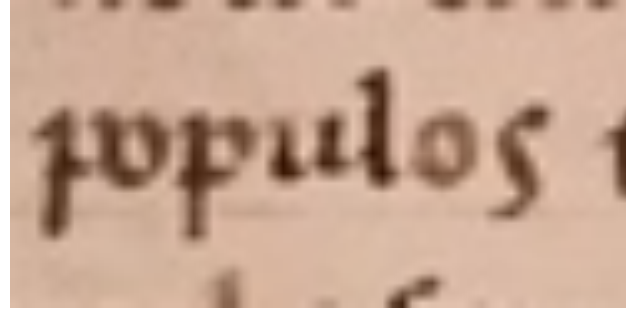
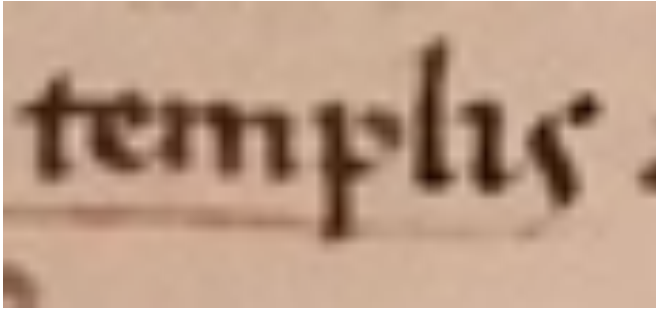
Mane parumper. cessit. ex oculis abiste
In astra fertur. fillos. an uultus putat
Idusse natū? ^{al' incredula.} misera mens credula ē.
Es numen. & te mundus eternus tenet.
Credo triumphis. regna thibiz petam
Houum q̄ templis additū numen canam.

Chorus.

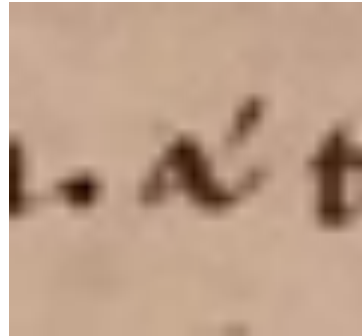
Nūq̄ insignis fertur ad umbras
Inclita uirtus. uiuite fortes
Nec letheos seuā p̄ amnes
Nos fata trahent. si cū sumas
Exiget horas osumpta dies
Iter ad superos glia pandet.
Sed tu comitor magne ferar
Ozbi q̄ simul pacator ades
Hunc q̄ nr̄as respice fr̄as.
Et si qua nouo tellus uultu
Quatiet populos terrore graui
Tu fulminibz frange trifidas.
f̄ ortus ip̄e genitore tuo
f̄ ulmina mittes. al' mittens

**Lucy Annei seneca. hercules cethus ex
phiat. feliter. tragedia. x. Coluana p̄ye
nus manu propria scripsi.**

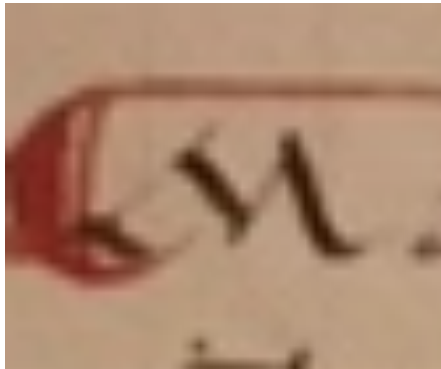
TAV. 130 – Particolari grafici

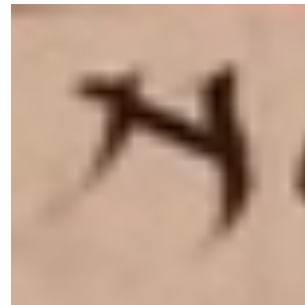
“s” finale di esecuzione
allungata e dritta

Legatura & per “et”

“M” in forma capitale

“N” in forma capitale

Comiti Germaniae. Erant Angeli Sancti Spiritus.

Illustris princeps et magnificus dominus fuit et amicus et homo. Conuersus est hostis
nostre ob plenas aetates putans in quo deceptus est / munere
posse perficere / quod unum constantia decebat / a conclusis foderibus
decimare. Deceuit etiam maxime oblationibus magnanimi-
tate uestram tentari facere / ut a presentibus ~~pro~~ ^{pro} ~~non~~ ^{non} conuictis
inter uos et nos / quibus coloribus discedatis. Putat quidem
alios ex suis moribus metens / nullam ^{nobis} ~~sed~~ curam / si
sibi non est / honestatis atque uirtutis / sed solum finem
utilitatis et comodi ^{reputare} ~~considerare~~. Sed fallit perfectio / in uariis
cogitationibus suis. et cum facile sibi persuadeat / in alijs
posse perficere / quod se non potest / sibi similibus sentit / quod
sentit sibi non potest. se non potest sibi similibus obtinere
intercessionibus magis et principum / excellentia uestra pulsa-
bit auditu. Sperat pugnare uestram constantia / ut in re
sactatis oblitus. dum rogatoribus angustia et / et neque
federis quod nobiscum / et gestis / splendore uestri nominis
et honoris nota in / pessimo macule corumpatis. Et
ipse quidem / qui solet / et honore sui dominus
suscipiat aliquid non cum / sperat hec / nos autem facimus
credimus / et sine / et tenemus / quod si cuncti mundi
principes uos Germani / si uobis duplicem et quod possit
tradere / nunquam a minoribus / et cunctis obsequia
discedatis. Et si / magnificus dominus / dominus de domino
uos super hoc / si / accepimus alloquitur / ut cuncta per-
deret / que nonnulli / et / uobis hec uolumus intimasse

Bonifacius. Episcopus p[ro]p[ri]us suorum d[omi]ni. Venerabili fratri... Ep[iscop]o
 floren[si]. Salutes et apostolicas benedictiones... Gerentes in desiderijs
 cordis n[ost]ri q[uo]d hospitalia et alia p[ro]p[ri]a loca sub bono et felici re
 gimine augere illa talib[us] p[ro]p[ri]is libenter omnia volumus p[er]
 quas possessiones et bona ip[s]orum manuteneri valeant ip[s]i q[ue] hospitalia
 atq[ue] loca salubriter ac feliciter gubernari. Dudum siquidem per
 nos accepto q[uo]d in civitate ac d[i]oc[esi] pistorin[ensi] erant quā plures p[ro]
 ores et p[re]bati ac rectores secularium parochialiumq[ue] et
 p[re]b[er]i et clerici perpetui b[e]n[e]ficiati nullis ac nō nulli ex cano
 niac et perpetuis capellanis maioris pistorin[ensis] ecclesie distri
 ct et minus honestam vitam ducentes et in eor[um] ecclesijs modici
 et nō debito mō diuinis officiis insistentes et alias easdem
 ecclesias male tractantes q[uo]d canonici maioris ecclesie constituti
 ones bonas olim ibidem canonice factas obp[ro]bate nō curabant
 et q[uo]d licet in d[ic]ta maiori ecclesia nō residet nec diuinis officiis
 imbi interessent dum mō in d[ic]ta civitate essent presentes p[er]
 inde grossos fructus et quotidianas p[ro]visiones distributiones
 continue percipiebant ac si in ip[s]a maiori ecclesia p[ro]p[ri]ale
 residerent et diuinis officiis interfuerent et tam p[ro]pter
 hoc quā etiam ex diuersis alijs causis et aliquib[us] minus i
 iustis et r[ati]onabilib[us] eadem maiori ecclesia exant d[e]b[itu]m

Tav. 133

Autografo del Salutati
BAV, Capp. 147

Multa narrant de adventu dñi archiducis.

908.

Queritis clarissimi dñi! q̄ ea que sentimus de processibz milicie gallicane / p̄ n̄r̄s
debeamus / excellentie v̄re / litas intimare. Hos autē ut res sumam dimissis am-
bigibz explicemus / breuissimā magnitudinem materie / ~~ad curandum~~ ex quod queri-
tis curabimus explicare. Non cū deat / multis attedare s̄mombz / viros quales
nos estis / nō solum de sue nr̄ publicae salutis sollicitos / sed circa totius orbis
negociā plurimū occupatos. Superatis igit̄ montis appennini iugis / que quondā
aceto tradit̄ hamibz p̄fuisse / dux andragauis / ducatus calabre titulum p̄ferēdo /
xxij Junij ex p̄missis exercitu copioso / nr̄m intravit Italiam / demēqz passu lentissimo
procedens / recepta pro primogenito suo / i uxore legitima / filia magnifici dñi / dñi
Boznabonis / quēta die Augusti / bononiensium fines applicuit / et die nona / p̄eo
cū exercitu toto / Eritorū petijt Imolense / et nūc iuxta vulgatos progressuum
fauentiorū limites a / Emilio fine / credit insidere. Nox qz sicut publica fama refert
flammūa sunt / que a pentapoli dicit̄ Archimino et alijs maiorū nr̄oz colomys
frequēqz nobilē intratum. Cetera preterea / cunctos tenet opinio / collecta crebris
locutionibz eorundē / ip̄os / p̄ p̄cēm que marchia dicit̄ / deinde p̄ sannites / et apulos
neapolim profecturos / nisi forsā regius apparatus / rogat ip̄os cōsiliū imutare.
Vltima relata sunt / q̄ comite allecticus / dñum Guillelmū filbach / et alios plures
in Italia militantes / ad sua debeat fructa recepisse. hucusqz tñ suis cōfidens / nullos
uoluit acceptāe. Desiderat scire v̄ra claritas / magnitudinē et qualitatem exercitus.
Humerus equoz et gentū magnus est. Et si cuncti forent i armisqz maiora
iactent / ascenderent / ad p̄cedimilia pugnatōz. Maxia in pars meritis est. et
argenteis uasis q̄ telis instructior. Ver in tanta multitudine / triamilia credunt
hostibz congressura. Magnoz sicut experti rei militaris iudicat / p̄culo subiacet
ne fuga imbellū / cetos in exitū trahit. Hec habem de Gallicoz exercitu / qui
que v̄ra hucusqz / nullis hostiliter nocuit / que possimio v̄re magnitudinē referre.
Ad reliqua v̄ra cū in nr̄m ad nos transmissimus oratore / satis erat quod
illo referret v̄ra voce. Dat. florentie 29 Augusti v̄ra Joh. Salutati.